

Európske vyhlásenia nemocničného lekárstva: slovník pojmov

Neal MASKREY¹, Roberto FRONTINI^{2,3}, Jonathan UNDERHILL⁴, David PREECE³

¹School of Pharmacy (Farmaceutická fakulta), Keele University, Keele, Staffordshire, UK

²Apotheke des Universitätsklinikums Leipzig AoR, Lipsko, Nemecko

³The European Association of Hospital Pharmacists, Policy and Advocacy (Európska asociácia nemocničných lekárníkov, politika a advokácia), Brusel, Belgicko

⁴Centre for Medicines Optimisation (Centrum pre optimalizáciu liečiv), Keele University, Keele, Staffordshire, UK

Tento slovník pojmov (tabuľka 1) bol pripravený ako súčasť Európskych vyhlásení nemocničného lekárstva odsúhlasených na Európskej konferencii nemocničného lekárstva konanej v Bruseli 15. mája 2014.

V procese prípravy vyhlásení na pracovných poradiach účastníkov konferencie dňa 14. mája 2014 sa zistilo, že súčasťou vyhlásení je potrebný slovník pojmov.

Účastníci stretnutia, ktoré sa uskutočnilo 14. mája, spresňovali počas pracovných dielní (workšopov) znenie každého jednotlivého stanoviska. Z diskusií počas workšopov jednoznačne vyplynula potreba terminologického slovníka ako doplnku stanovísk. Terminologický slovník má umožniť lepšie pochopenie kľúčových termínov použitých v stanoviskách, pre tých, ktorí sa nezúčastnili májovej diskusie.

Komunikácia je veľkou výzvou. Nielen, že stanoviská sú v anglickom jazyku, ktorý nie je pre mnohých materským jazykom, ale slová a slovné spojenia majú rôzny význam v rôznych krajinách. Okrem toho aj lekárenská prax je rozdielna v rôznych krajinách. Cieľom slovníka pojmov je predísť nedorozumeniam v chápaní odborných výrazov, používaných v stanoviskách.

Všetci autori slovníka boli facilitátormi alebo pozorovateľmi Delphiho procesu a traja (NM, RF, JU) boli facilitátormi v diskusnom procese World Café. David Preece nebol členom procesu World Café. Všetci autori slovníka pojmov rozumeli odborným výrazom, použitým v Európskych stanoviskách nemocničného lekárstva, a ktoré boli predmetom terminologickej diskusie v oboch procesoch tvorby stanovísk. Tieto diskusie boli základom pre identifikáciu slov a slovných spojení pre tvorbu slovníka pojmov ako doplnku stanovísk. Ak pojmy neboli identifikované v diskusiách, potom potenciálne zdroje informácií o požadovaných definíciách boli identifikované prostredníctvom PubMed-u alebo pomocou internetových vyhľadávačov. Ak to bolo potrebné, použila sa technika „snehovej gule“ (snowballing).

Ako určujúci pre výber najvhodnejších zdrojov pre slovník pojmov bol vzťah k odborným diskusiám v rámci Delphiho procesu a procesu World Café.

Prispievatelia NM, v písomnom styku s DP, vyvinuli koncepciu tvorby slovníka pojmov. DP pripravil prvý návrh, ktorý doplnil a upravil NM. RF a JU ho revidovali a urobili ďalšie úpravy, ktoré DP zapracoval. Konečnú verziu pripravil NM. Všetci autori posúdili a schválili konečný rukopis.

Konflikt záujmov NM a JU sú zamestnaní na čiastočný úväzok v National Institute for Health and Care Excellence (Národný inštitút pre zdravie a klinickú excelenciu). RF je prezidentom Európskej asociácie nemoc- ničných lekárníkov. DP neдекларује žiaden konflikt záujmov.

Pôvod a recenzia Autorizovaný; interne zrecenzovaný.

Tabuľka 1. Slovník pojmov

Pojem	Definícia	Zdroj	Poznámky
Bezpečnosť pacienta	Prevenia chýb a nežiaducich účinkov na pacientov spojených so zdravotnou starostlivosťou.	Svetová zdravotnícka organizácia: http://www.euro.who.int/en/health-topics/Health-systems/patient-safety	
Distribúcia (liekov)	Proces dôsledného skladovania, prepravy a manipulácie s liekmi za vhodných podmienok v súlade s registráciou alebo špecifikáciou produktu.	Prevzaté z MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Howweregulate/Medicines/Inspectionandstandards/GoodDistributionPractice/	
Dosledovateľnosť	Schopnosť progresívne sledovať pohyb cez určitý stupeň (určité stupne) širokého dodávateľského reťazca a spätne zistiť históriu, podanie alebo umiestnenie toho, čo sa sleduje.	GS1 http://www.gs1.org/docs/healthcare/GS1_article_PMPS.pdf	
Efektívnosť (liekov)	Miera, do akej intervencia dosahuje požadované zdravotné výsledky za normálnych alebo obvyklých podmienok.	Modifikované z <i>Mosby's Dental Dictionary (Mosbyho zubársky slovník)</i> , 2. vydanie, 2008: http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/effectiveness	

e-Health	<p>e-Health (elektronické zdravotníctvo) je prenos zdravotníckych zdrojov a zdravotnej starostlivosti elektronickými prostriedkami. Zahŕňa tri hlavné oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poskytovanie zdravotníckych informácií pre zdravotníckych pracovníkov a pre užívateľov zdravotníckych služieb prostredníctvom internetu a telekomunikácií • Využívanie sily IT a e-obchodovania na zlepšenie služieb verejného zdravotníctva, napr. prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy pracovníkov v zdravotníctve. • Používanie praktík e-obchodovania a e-podnikania v riadení zdravotníckych systémov. 	<p>Svetová zdravotnícka organizácia: http://www.who.int/trade/glossary/story021/en/</p>	
Externý akreditačný program hodnotenia kvality	<p>Regionálny (alebo potenciálne národný) proces, do ktorého dobrovoľne vstúpili organizácie poskytovateľov služieb za účelom zlepšenia organizácie a poskytovania zdravotníckych služieb hodnotených na základe jasne definovaných, publikovaných štandardov vydaných tímami klasifikačných skupín zhodnotenými nestranným orgánom zahŕňajúcich (ale nestranných voči) používateľov, poskytovateľov, odberateľov a vládu.</p>	<p>Shaw CD. External quality mechanisms for health care: summary of the ExPeRT project on visitatie, accreditation, EFQM and ISO assessment in European Union countries. (Externé mechanizmy kvality pre zdravotnú starostlivosť: súhrn projektu ExPeRT o visitatie, akreditácii, EFQM a ISO hodnotení v krajinách Európskej únie) <i>Int J Qual Health Care</i> 2000;12:169-7. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10894187</p>	

Falzifikáty (liekov)	Falzifikát lieku je liek, ktorý je zámerne a podvodne preznačený z hľadiska jeho totožnosti a/alebo pôvodu. Falšovanie sa môže týkať tak originálnych ako aj generických liekov a falšované lieky môžu obsahovať podštandardné alebo falšované zložky, neobsahujú žiadne zložky alebo obsahujú zložky, vrátane účinných látok, v nesprávnej dávke alebo majú falošný obal.	Svetová zdravotnícka organizácia: http://www.who.int/medicines/services/counterefeit/overview/en/	
Farmako -ekonomické hodnotenie	Farmakoekonomika je vedecká disciplína, ktorá hodnotí klinické, ekonomické a ľudské aspekty farmaceutických produktov, služieb a programov, ako aj zdravotnícke intervencie za účelom poskytnutia hodnotných informácií osobám, ktoré prijímajú rozhodnutia o zdravotnej starostlivosti, poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a pacientom pre dosiahnutie optimálnych výsledkov a správne pridelovanie zdrojov pre zdravotnú starostlivosť.	International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research: http://www.ispor.org/Terminology/Default.asp	
Formulár	Výstup z procesov na podporu riadeného zavádzania, využívania alebo ukončenia postupov zdravotnej starostlivosti v rámci zdravotníckej ekonomiky, služieb alebo organizácie.	Príprava a aktualizácia miestnych formulárov. NICE Medicines Practice Guidelines (Pokyny pre medicínsku prax) 2012 http://www.nice.org.uk/guidance/MPG1/chapter/1-background#definition-of-a-local-formulary	
Individuálna príprava lieku ex tempore podľa lekárskeho predpisu	Produkt, ktorý je vydaný hneď po jeho príprave a nie je držaný na sklade.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	Pozri aj "Príprava lieku"

Klinické skúšanie liekov	Účastníci klinického skúšania liekov sa podrobia konkrétnym intervenciám v súlade s výskumným plánom alebo protokolom vytvoreným investigátorom. V rámci klinického skúšania sa môže porovnávať nový medicínsky prístup so štandardným, ktorý je už k dispozícii, alebo s placebom, ktoré neobsahuje žiadne účinné látky, alebo so stavom bez intervencie.	Prevzaté z ClinicalTrials.gov: https://clinicaltrials.gov/ct2/about-studies/learn	Nazývajú sa aj intervenčné štúdie.
Komisie pre racionálnu farmakoterapiu a liekovú politiku	Fórum spájajúce všetky zúčastnené strany zapojené do rozhodovania o používaní lieku; môžu existovať na ktorejkoľvek úrovni systému zdravotnej starostlivosti – na okresnej úrovni (dohliadajúce na zariadenia základnej zdravotnej starostlivosti), v nemocniciach alebo na celoštátnej úrovni.	Svetová zdravotnícka organizácia: http://apps.who.int/medicinedocs/en/d/Js4882e/3.1.html	
Kompetencia	Vedomosti, zručnosti, správanie a postoje, ktoré jednotlivec zhromažďuje, rozvíja a získava počas štúdia, odbornej prípravy a pracovných skúseností.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	
Kompetenčný rámec	Kompetenčný rámec je súbor kompetencií, ktoré sa považujú za najdôležitejšie pre efektívny výkon. Rozvoj kompetencií by mal pomáhať jednotlivcom neustále si zlepšovať svoj výkon a pracovať efektívnejšie.	Whiddett S, Hollyforde, S. <i>The Competencies Handbook (Príručka o kompetenciách)</i> . Londýn: Institute of Personnel and Development (Inštitút pre ľudské zdroje a rozvoj), 1999. Pozri http://www.fip.org/files/fip/PharmacyEducation/GbCF%20booklet.pdf	

Kontrola kvality	Systém dodržiavania platných noriem pri výrobe produktov prostredníctvom testovania vzoriek výsledného produktu voči predpísanej špecifikácii.	Oxford Dictionaries: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/quality-control?q=quality+control	
Lekárska prax	Poslaním lekárne je prispievať k zlepšeniu zdravia a pomáhať pacientom s ich zdravotnými problémami, aby čo najlepšie využili svoje lieky.	FIP/WHO: http://www.fip.org/files/fip/WHO/GPP%20guidelines%20FIP%20publication_final.pdf	
Liek	Liek je liečivo alebo zmes liečiv a pomocných látok, ktoré sú nositeľom biologických, farmakologických, imunologických a metabolických účinkov, upravených technologickým procesom do liekovej formy určených na ochranu pred chorobami, na diagnostiku chorôb, liečenie chorôb alebo na ovplyvňovanie fyziologických funkcií u ľudí.	Európska únia: http://www.wipo.int/wipolex/en/details.jsp?id=13063	synonymum s "liečivým prípravkom"

Liečebný postup	Liečba, plánovaná v primeranom časovom horizonte, napísaná a odsúhlasená multidisciplinárnym tímom.	Príručka Národnej agentúry Walesu pre vedenie a inovácie v oblasti zdravotnej starostlivosti o integrovaných spôsoboch starostlivosti: http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/Documents/829/integratedcarepathways.pdf	Tiež známe ako overené spôsoby poskytovania starostlivosti, kritické spôsoby, integrované spôsoby poskytovania starostlivosti alebo plány poskytovania starostlivosti.
Medikačná chyba	Medikačné chyby sú neúmyselné chyby vznikajúce pri predpisovaní, vydávaní, podávaní alebo monitorovaní lieku zatiaľ čo sú pod dohľadom zdravotníckych odborníkov, pacientov alebo spotrebiteľov.	Agentúra EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/special_topics/general/general_content_000570.jsp	
m-Health	Lekárska prax a prax vo verejnom zdravotníctve podporovaná mobilnými zariadeniami ako sú mobilné telefóny, zariadenia na monitorovanie pacientov, osobné digitálne pomôcky (PDA) a iné bezdrôtové prístroje.	Svetová zdravotnícka organizácia: http://www.who.int/goe/publications/goe_mhealth_web.pdf	

Možnosti klinického manažmentu	Zodpovedný lekár pripravuje vhodné plány riadenia v súlade s príslušnou správnu klinickou praxou a upravuje alternatívy riadenia v prípade meniacich sa okolností. Tento lekár/lekárka primerane určuje, koordinuje starostlivosť s ostatnými odborníkmi a zabezpečuje skôr kontinuitu starostlivosti o pacienta než iba riešenie problému.	Prevzaté z RCGP: http://www.wpba4gps.co.uk/fileadmin/user_upload/secure/mindmaps/PDF_files_for_Competency/Clinical_Management.pdf	
Multidisciplinárny	Kombinácia alebo zapojenie niekoľkých akademických disciplín alebo odborných špecializácií pri danej téme alebo riešení problému.	Oxford Dictionaries: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/multidisciplinary	
Nebezpečné (týkajúce sa liekov)	Lieky, ktoré sa považujú za nebezpečné zahŕňajú tie lieky, ktoré u ľudí alebo zvierat vyvolávajú jednu alebo viacero z nasledujúcich charakteristík: <ul style="list-style-type: none"> ▶Teratogénna toxicita alebo iné vývojové toxicity ▶Toxicita ▶Reprodukčná toxicita ▶Karcinogenita ▶Toxicita orgánov pri nízkych dávkach ▶Genotoxicita 	NIOSH List of Antineoplastic and Other Hazardous Drugs in Healthcare Settings 2012 (Zoznam protinádorových a iných nebezpečných liekov v zariadeniach zdravotnej starostlivosti 2012): http://www.cdc.gov/niosh/docs/2012-150/pdfs/2012-150.pdf	
Nepretržitá starostlivosť	Nepretržitá/ plynulá starostlivosť je hladký a bezpečný preklad pacienta v rámci zariadenia alebo medzi zdravotníckymi zariadeniami, vrátane z nemocnice domov.	Prevzaté z Spehar AM, Campbell RR, Cherrie C, et al. <i>Nepretržitá starostlivosť: Bezpečný prevoz pacienta z nemocnice domov</i> . http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK20459/	

Nežiaduce účinky lieku	Každá nežiadúca skúsenosť, ktorú mal pacient počas užívania lieku a o ktorej sa predpokladá, že boli spôsobené liekom alebo liekmi.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Safetyinformation/Howwemonitorthesafetyofproducts/Medicines/TheYellowCardScheme/Informationforhealthcareprofessionals/Adversedrugreactions/index.htm	
Objednávanie - Externé zabezpečovanie - Outsourcing	Získavanie tovaru alebo služieb prostredníctvom zmluvy s externým dodávateľom (sudodávateľom).	Oxford Dictionaries: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/outsource	
Obstarávanie	Zabezpečenie rýchleho, efektívneho poskytovania služieb pacientom, správnych liekov za správnu cenu, pri dosahovaní cenovo výhodných nákupov pre miestny, regionálny alebo národný systém zdravotnej starostlivosti. Môže to zahŕňať komplexnú sieť obchodných, prevádzkových, IT systémov a systémov kontroly kvality a riadenia rizík. Poradenstvo v oblasti predpisovania liekov, vedenie liekového formulára a otázky súvisiace s politikou nemocnice by sa mali zachovávať a dodržiavať.	British Journal of Medicines Procurement: http://www.medicinesprocurement.co.uk/	

Optimalizácia liekov	Optimalizácia liekov zaisťuje ľuďom užívaním svojich liekov získať najlepšie možné výsledky liečby za súčasnej minimalizácie rizika poškodenia ich zdravia. Optimalizácia liekov si vyžaduje informované, na dôkazoch založené rozhodovanie o liekoch zahŕňajúce efektívne zapojenie pacienta a profesionálnu spoluprácu, aby sa zabezpečil individualizovaný, na osobu zameraný prístup k užívaniu liekov v rámci dostupných zdrojov.	Inštitút NICE: http://www.nice.org.uk/guidance/gid-cgwave0676/resources/medicines-optimisation-draft-scope2	
Označovanie (liekov)	Bezpečné užívanie liekov závisí od schopnosti užívateľov pozorne a presne prečítať označenie a balenie a od jeho/jej schopnosti prispôbiť sa a konať podľa uvedených informácií. Prvotným účelom označovania a balenia liekov je jasná a jednoznačná identifikácia lieku a podmienok pre jeho bezpečné užívanie.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/home/groups/pl-a/documents/websiteresources/con157150.pdf	
Počítačová podpora pri rozhodovaní	Systémy počítačovej podpory pri rozhodovaní sú počítačové aplikácie navrhnuté tak, aby pomáhali lekárom robiť rozhodnutia ohľadne diagnóz a liečby pri starostlivosti o pacienta. Zjednodušujú prístup k údajom potrebným pri rozhodovaní sa, poskytujú pripomienky a upozornenia na čas návštevy pacienta, pomáhajú pri stanovení diagnózy, pri predpisovaní a prehodnocovaní liekov a upozorňujú lekára, keď sa v údajoch pacienta objavia nové skutočnosti.	Prevzaté z: Payne TH. Computer decision support systems (Systémy počítačom podporovaného rozhodovania). <i>Chest</i> 2000; 118:47S—52S. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10939999	

Podávanie liekov	Podávanie liekov zahŕňa kontrolu totožnosti pacienta, uistenie sa, či pacient nie na liek alergický, zabezpečenie užívania lieku v súlade s obvyklým dávkovaním, vedľajšími účinkami, osobitnými opatreniami a kontraindikáciami a či je v súlade s plánom starostlivosti o pacienta starostlivosti (plán alebo overený spôsob starostlivosti), kontrolu, či liek má správnu dobu expirácie, a zodpovedajúci spôsob, cestu a čas podania lieku pre pacienta, ako aj zabezpečenie jasných, presných a okamžitých záznamov o všetkých podaných liekoch, o liekoch zámerne nepodaných alebo odmietnutých pacientom.	Prevzaté z UK Nursing & Midwifery Council (UK rada pre ošetrovatel'stvo a pôrodnú asistenciu): http://www.nmc-uk.org/Documents/NMC-Publications/NMC-Standards-for-medicines-management.pdf	
Politiky manažmentu liekov	Systém procesov a pracovných postupov, ktorý stanovuje ako pacienti a systémy zdravotnej starostlivosti používajú lieky.	Prevzaté z National Prescribing Centre (Národné centrum predpisovania liekov): http://www.npc.nhs.uk/developing_systems/intro/resources/library_good_practice_guide_mmmbook1_2002.pdf	
Posúdenie rizík	Systematický proces hodnotenia potenciálnych rizík, ktoré by mohli vzniknúť pri projektovanej činnosti alebo úlohe.	Oxfordské slovníky: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/risk-assessment	

<p>Použitie lieku mimo schválenej registrácie</p>	<p>Existujú klinické situácie, kedy predpisujúca osoba môže zväziť použitie neregistrovaných liekov alebo použitie liekov mimo schválenú registráciu (t.j. "off-label"), ak by to na základe dostupných dôkazov bolo v najlepšom záujme pacienta. Takáto prax je bežná najmä v niektorých oblastiach medicíny: napríklad v pediatrii, kde ťažkosti vo vývoji liekových foriem vhodných pre daný vek znamená, že u detí sa používa mnoho off-label alebo neregistrovaných liekov. Zdravotnícki pracovníci môžu považovať za nevyhnutné predpisovať alebo odporúčať použitie neregistrovaného lieku, ak nie je k dispozícii alternatívny registrovaný liek alebo ak je liek pripravovaný v lekárni lekárnikom alebo pod jeho/jej dohľadom alebo môžu predpísať a odporučiť liek mimo schválenú registráciu (napr. mimo schválených indikácií, dávkovania, ciest podania alebo v rozpore s uvedeným varovaním). Programy na použitie neregistrovaného lieku tzv. zo súcitu (compassionate use) sú pre pacientov s ochorením, pre ktoré neexistuje žiadna schválená liečba alebo sa nemôžu zapojiť do klinického skúšania. Sú určené uľahčenie prístupu pacienta k novým možnostiam liečby v štádiu vývinu nových postupov.</p>	<p>Prevzaté z MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Safetyinformation/DrugSafetyUpdate/ CON087990A EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/general/general_content_000293.jsp</p>	
<p>Používanie liekov</p>	<p>Používanie liekov je zložitý proces, ktorý zahŕňa vedľajšie procesy ako sú predpisovania lieku, spracovania objednávky, výdaj a dispenzácia, podávanie a monitorovanie účinku lieku.</p>	<p>Institute for Safe Medication Practices (Inštitút pre bezpečnú liekovú prax): http://www.ismp.org/faq.asp#Question_3</p>	

Prax založená na dôkazoch	Starostlivé, explicitné a rozvážne využívanie súčasných overených dôkazov pri rozhodovaní o starostlivosti poskytovanej jednotlivým pacientom. Medicínske postupy založené na dôkazoch predstavujú integráciu individuálnych klinických skúseností s najlepšimi dostupnými externými klinickými dôkazmi získanými systematickým výskumom. Odborná znalosť sa odráža v mnohých smeroch, ale najmä v efektívnejšej a účinnejšej diagnostike a premyslenejšej identifikácii a uznaní individuálnych ťažkostí, práv a preferencií jednotlivých pacientov pri klinickom rozhodovaní ohľadne starostlivosti o nich.	Sackett DL, Rosenberg WMC, Muir Gray JA, <i>et al.</i> Evidence based medicine: what it is and what it isn't. <i>BMJ</i> 1996;312:71. http://www.bmj.com/content/312/7023/71	Pojem „prax založená na dôkazoch“ sa v súčasnosti uprednostňuje pred pojmom „medicína založená na dôkazoch“.
Príprava lieku	Príprava liekov v lekárni je proces individuálnej prípravy liekov pre potreby konkrétneho pacienta.	Prevzaté z PCAA: http://www.pccarx.com/what-is-compounding	Pozri aj „Individuálna príprava lieku ex tempore podľa lekárskeho predpisu“.
Príprava alebo nariedovanie (liekov pred podaním)	Kombinácia dvoch (alebo viacerých) účinných látok v jednej liekovej forme alebo dva alebo viacero liekov podávaných súčasne.	National Prescribing Centre (Národné centrum pre predpisovanie liekov): http://www.npc.nhs.uk/improving_safety/mixing_meds/resources/mixing_of_medicines.pdf	

Príprava lieku v lekárni	Všetky činnosti týkajúce sa nákupu materiálu a produktov, príprava, kontrola kvality, prepúšťanie, skladovanie, dodávky liekov a príslušné kontroly.	PIC/S Príručka osvedčených postupov pre prípravu liekov v zariadeniach zdravotnej starostlivosti http://www.picscheme.org/bo/commun/upload/document/pe-010-4-guide-to-good-practices-for-the-preparation-of-medicinal-products-in-healthcare-establishments-1.pdf	
Prepisovanie (súvisiace s lekárskymi predpismi)	Úkon vytvorenia presnej kópie, zvyčajne v písomnej forme. Znamená to, že vždy musí existovať originál, z ktorého sa prepisuje kópia. Pre lieky sa obvykle prepis vykonáva z toho dôvodu, aby boli podrobnosti o transkripcii a ostatná komunikácia k dispozícii odborníkom, ktorí sa starajú o pacienta.	Prevzaté z UKMi: http://www.medicinesresources.nhs.uk/upload/documents/Communities/SPS_E_SE_England/Transcribing%20guidance%20Vs%201%20Feb11%20DG.pdf	
Preskúvanie (liekov)	Štruktúrované, kritické skúmanie liekov pacienta s cieľom dosiahnuť dohodu s pacientom ohľadne liečby, optimalizáciu účinku liekov, minimalizáciu problémov súvisiacich s užívaním liekov a zníženie odpadu.	National Prescribing Centre (Národné centrum pre predpisovanie liekov): http://www.npc.nhs.uk/review_medicines/intro/resources/room_for_review.pdf	

Príručky /smernice	Systematicky vyvinuté inštrukcie, ktoré pomáhajú lekárom a pacientom prijímať rozhodnutia ohľadne vhodnej zdravotnej starostlivosti pre špecifické klinické situácie.	Field M, Lohr K; Committee to Advise the Public Health Service on Clinical Practice Guidelines, Institute of Medicine (Komisia na poskytovanie poradenstva pre verejné zdravotníctvo o smerniciach klinickej praxe. Lekárska fakulta). <i>Clinical Practice Guidelines: Directions for a New Program (Usmernenia pre nový program)</i> . Washington, DC: National Academies Press, 1990. Pozri http://www.sign.ac.uk/guidelines/fulltext/50/section1.html	
Programy farmakovigilancie	Veda a aktivity spojené s detekciou, posúdením, poznaním a prevenciou nežiaducich účinkov alebo iných liekových problémov.	Svetová zdravotnícka organizácia: http://www.who.int/medicines/areas/quality_safety/safety_efficacy/pharmvigi/en/	
Protokol	Metodika vykonávania vedeckého experimentu alebo riadenia priebehu liečby.	Oxford Dictionaries: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/protocol	
Požiadavky na kvalitu správnej lekárenskej praxe	Tieto princípy maximalizujú účinnosť, efektívnosť, bezpečnosť, dostupnosť, redukciu nežiadúcich odchýlok a trvalú udržateľnosť.	Prevzaté z UNITE FOR SIGHT: http://www.uniteforsight.org/global-health-course/module1	
Registrácia (liekov)	Lieky, ktoré spĺňajú štandardy bezpečnosti, kvality a účinnosti, získajú registráciu, ktorá je obvykle potrebná predtým, než sa môžu predpisovať a predávať.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Howweregulate/Medicines/Licensingofmedicines/Marketingauthorisations/	

<p>Rekonštitúcia liekov (rozpúšťanie alebo nariadenie):</p>	<p>Manipulácia umožňujúca použitie alebo aplikáciu registrovaného lieku v súlade s pokynmi uvedenými v súhrne charakteristických vlastností lieku uvedenom v písomnej informácii pre pacienta.</p>	<p>PIC/S Príručka osvedčených postupov na prípravu liekov v zariadeniach poskytujúcich zdravotnú starostlivosť. http://www.picscheme.org/bo/commun/upload/document/pe-010-4-guide-to-good-practices-for-the-preparation-of-medicinal-products-in-healthcare-establishments-1.pdf</p>	
<p>Systém hlásenia klinických incidentov - Clinical incident reporting system (CIRS)</p>	<p>Hlásenie chýb, poranení, chýb nespôsobujúcich poškodenie, porúch zariadenia, procesných chýb alebo iných rizík spôsobených lekármi, zdravotnou sestrou alebo iným poskytovateľom zdravotnej starostlivosti v nemocnici alebo v organizácii poskytujúcej zdravotnú starostlivosť a tiež organizáciou širokej verejnosti prostredníctvom regionálneho alebo celoštátneho systému hlásenia. Môže to pomôcť snahám o ciele zlepšenie a vykonanie takých systémových zmien, aby sa v budúcnosti zmenšila pravdepodobnosť poškodenia pacientov. Systémy hlásenia nevyvodzujú trestnú zodpovednosť a môžu byť navrhnuté tak, aby sa získavali správy od pacientov, ich rodín a zástupcov spotrebiteľov.</p>	<p>Prevzaté zo Svetovej zdravotníckej organizácie: http://www.who.int/patientsafety/events/05/Reporting_Guidelines.pdf</p>	<p>Nazýva sa tiež systém hlásenia kritických incidentov. Tieto dva pojmy sa niekedy zamieňajú.</p>
<p>Systémy hlásenia medikačných chýb (MERS)</p>	<p>Systém hlásenia incidentov, ktorý umožňuje lekárom prvého kontaktu ľahký prístup k hláseniu incidentu s vedomím, že ich hlásenie nebude mať represívny charakter a povedie k posilneniu vzdelávania o príčinách daných incidentov a o systémových zmenách, ktoré zabránia ich zopakovaniu sa.</p>	<p>Mahajan RP. Critical incident reporting and learning (Podávanie správ o kritických udalostiach a výuka). <i>BrJ Anaesth</i> 2010;105:69-75. http://bj.oxfordjournals.org/content/105/1/69.abstract</p>	

(Systémy) poskytovania starostlivosti na mieste	Laboratórne a iné služby poskytované pacientom pri lôžku. Zahŕňajú diagnostické a laboratórne testovanie pri použití automatizovaných informačných záznamov.	Pojem MeSH: http://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh?term=Point-of-Care%20Systems	
Takmer chyba - "Near miss" (v súvislosti s medikačnou chybou)	Udalosť, situácia alebo chyba, ktorá sa vyskytla, ale bola zachytená predtým, ako zasiahla pacienta.	Institute for Safe Medical Practices: https://www.ismp.org/newsletters/acutecare/articles/20090924.asp	
Tímy starajúce sa o pacienta	Starostlivosť o pacientov prostredníctvom multidisciplinárneho tímu, obvykle organizované pod vedením lekára; každý člen tímu má špecifické zodpovednosti a celý tím sa podieľa na starostlivosti o pacienta.	Pojem MeSH Pozri The Health Foundation http://www.health.org.uk/public/cms/75/76/313/579/Patient%20Care%20Teams.pdf?realName=jsrQqb.pdf	
Účinnosť (liekov)	Schopnosť intervencie vyvolať žiadaný priaznivý účinok prostredníctvom odborníkov alebo za ideálnych podmienok, napríklad počas klinického skúšania.	Zmenené z <i>Dorland's Medical Dictionary for Health Consumers (Dorlandov lekársky slovník pre spotrebiteľov zdravotnej starostlivosti)</i> : http:// medical-dictionary.thefreedictionary.com/efficacy	
Výdaj a dispenzácia (liekov)	Touto činnosťou sa zabezpečuje označovanie klinicky vhodného lieku a jeho výdaj pacientovi alebo poskytovateľovi starostlivosti, obvykle na lekársky predpis, na vlastné podanie lieku alebo pre podanie lieku iným odborníkom a tiež poradenstvo s poučením ohľadne bezpečného a účinného užívania lieku.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	

Výpadky liekov	Situácia, kedy celkové dodávky všetkých klinicky zameniteľných foriem lieku nestačia pokryť súčasný alebo plánovaný dopyt zo strany užívateľov. Výpadky liekov môžu byť spôsobené viacerými príčinami, ako sú problémy vo výrobe alebo problémy týkajúce sa kvality liekov, čo môže mať dopad na liečbu pacienta.	Prevzaté z FDA: http://www.fda.gov/downloads/AboutFDA/ReportsManualsForms/StaffPoliciesandProcedures/ucm079936.pdf a EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/general/general_content_000588.jsp&mid=WC0b01ac05807477a5	
Výroba (liekov)	Aktivity, pre ktoré sa vyžaduje povolenie, uvedené v Článku 40(1) a (3) Smernice 2001/83/ES alebo povolenie uvedené v Článku 13(1) Smernice 2001/20/EK.	Smernica komisie 2003/94/ES: http://ec.europa.eu/health/files/eudralex/vol-1/dir_2003_94/dir_2003_94_en.pdf	
Vysoko rizikové lieky	Vysoko rizikové lieky sú lieky, ktoré veľmi pravdepodobne spôsobia pacientovi vážne poškodenie, aj keď sa užívajú ako je určené.	Bezpečnosť pacienta na prvom mieste: http://www.patientsafetyfirst.nhs.uk/ashx/Asset.ashx?path=/How-to-guides-2008-09-19/Medicines%201.1_17Sept08.pdf	
Zabezpečenie kvality	Udržiavanie požadovanej úrovne kvality poskytovanej služby alebo produktu predovšetkým venovaním pozornosti každému stupňu procesu poskytovania služieb alebo výroby.	Oxford Dictionaries: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/quality-assurance	

Zdravotnícka pomôcka	<p>Akýkoľvek nástroj, prístroj, zariadenie, softvér, materiál alebo iný výrobok používaný samostatne alebo v kombinácii, spolu s príslušenstvom, vrátane softvéru určeného jeho výrobcom na použitie špecificky na diagnostické a/alebo liečebné účely a potrebného na jeho správne používanie, ktorý je určený výrobcom na použitie u ľudí na účely :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ diagnostické, preventívne, monitorovacie, liečebné alebo na zmiernenie ochorenia ▶ diagnostické, monitorovacie, liečebné, na zmiernenie alebo kompenzáciu zranenia alebo zdravotného postihnutia ▶ skúmania, nahradenia alebo zmeny anatomickej časti alebo fyziologického procesu, ▶ reguláciu počatia, <p>a ktorého hlavný požadovaný účinok v tele človeka alebo na jeho povrchu sa nezíska farmakologickými alebo imunologickými pomôckami ani metabolizmom, ale ktorého fungovanie môže byť podporované týmito prostriedkami.</p>	Európska únia: http://ec.europa.eu/health/medical-devices/files/revision_docs/2007-47-en_en.pdf	
Zdravotnícke zariadenie	Miesto, v ktorom sa jednotlivcovi poskytuje zdravotná alebo sociálna starostlivosť.	Pozri https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/212915/Care-Setting-Definitions.pdf for detailed definitions	
Zdravotný záznam pacienta	Záznamy klinických informácií týkajúcich sa pacientovho fyzického a psychického zdravia, získaných z rôznych zdrojov.	<i>Segan's Medical Dictionary 2012:</i> http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/health+record	

Zneškodňova-nie (liekov)	Lieky, ktoré sa už nemôžu podávať pacientovi alebo z akéhokoľvek iného dôvodu sa nesmú používať, by sa mali za normálnych okolností vrátiť do príslušnej lekárne alebo lekárovi, ktorý ich vydal, za účelom bezpečného zneškodnenia.	Prevzaté z Royal Pharmaceutical Society (Kráľovská farmaceutická spoločnosť) (UK): http://www.rpharms.com/support-pdfs/safsechandmeds.pdf	
Zodpovedné používanie liekov	Situácia, kedy sú aktivity a schopnosti zúčastnených strán v zdravotnom systéme zoradené tak, aby zabezpečili, že pacient dostáva správne, nákladovo efektívne lieky v pravý čas, vhodne ich užíva a má z nich prínos. Zabezpečenie správnych liekov potrebných pre pacientov si vyžaduje zapojenie všetkých strán vrátane vlád a víziu o tom, ako integrovať verejné a súkromné záujmy a mobilizovať zdroje.	Prevzaté z FIP: http://www.fip.org/centennial/files/static/REPORT_MINISTERS_SUMMIT_-_English_version_final.pdf	
Zúčastnené strany (v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou)	Osoby alebo skupiny, ktoré majú oprávnený záujem na klinických rozhodnutiach a dôkazoch, ktoré podporujú toto rozhodnutie. Zúčastnenými stranami môžu byť pacienti, ošetrovatelia, klinici, výskumní pracovníci, skupiny patientskej advokácie, odborné spoločnosti, obchodníci, tvorcovia politik a iní. Každá skupina má jedinečné a hodnotné stanoviská.	AHRQ: http://www.ahrq.gov/research/findings/evidence-based-reports/stakeholderguide/chapter3.html	